

METSÄSTYKSEN SUUNNITTELU

– Esimerkki valkohäntäpeuratavoitteiden saavuttamisesta

Tämä yksinkertaistettu esimerkki näyttää, miten seurata metsästystä voidaan suunnitella oman alueen kannanhoidollisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Esimerkkiseuran pinta-ala on 1 000 hehtaaria. Metsästys on jo usean vuoden ajan ollut tavoitteellista, joten lähtötilanne vastaa jo tavoitetta. Tarkoituksena on tavoitetilan ylläpitämisen.

1. Alueen tavoite:

- Jäävän kannan tiheys: 16 yksilöä / 1 000 ha
- Jäävän kannan vasaosuus: 25 %
- Metsästettävän kannan sukupuolijakauma: 1,3 naarasta / uros
- Korkea täysikasvuisten urosten osuus kannassa

2. Vasatuottoennuste:

- 1,71 vasaa / emä eli
- 1,33 vasaa / aikuinen naaras eli
- 0,75 vasaa / aikuinen
- Vasoista 50 % uroksia ja 50 % naaraita
- 6 naarasvasaa ja 6 urosvasaa / 1 000 ha

3. Muu kuolleisuus kuin metsästys:

- Alueella on suurpetoja, jotka tappavat vasoja
- 7 % metsästettävästä kannasta tai vastaavasti 12 % jäävästä kannasta
- 2 vasaa / 1 000 ha (kuivissa merkitty punaisilla ristillä)

4. Kannan nettotuottavuus:

- Bruttotuottavuus oli siis 75 % ja muu kuolleisuus pois laskettuna nettotuottavuudeksi jää 63 %, siis 0,63 vasaa / aikuinen
- Tämä vastaa 1,43 vasaa / emä eli
- 1,11 vasaa / aikuinen naaras
- Yhteensä 10 valkohäntäpeuraa / 1 000 ha

5. Metsästettävä kanta:

- 16 aikuista: 9 naarasta ja 7 urosta, joista 2 viime vuoden naarasvasaa ja 2 viime vuoden urosvasaa
- 10 vasaa: 5 naarasvasaa ja 5 urosvasaa

8½

7½

6½

5½

4½

3½

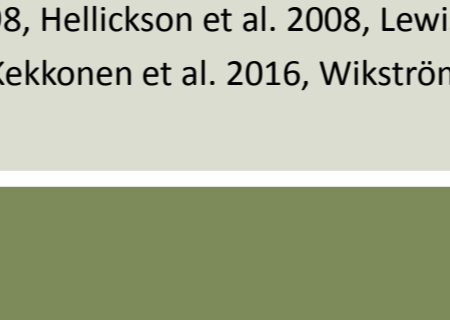
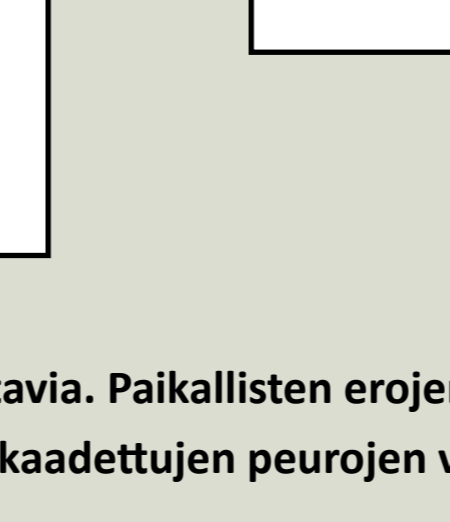
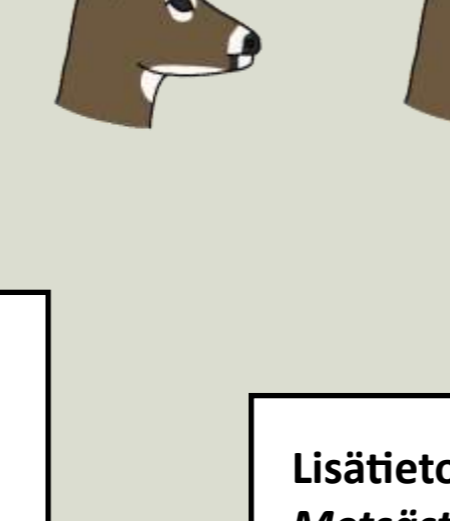
2½

1½

½

6. Tavoitteellinen jäävä kanta:

- 12 aikuista: 7 naarasta ja 5 urosta
- 4 vasaa: 2 naarasvasaa ja 2 urosvasaa

7. Metsästyskauden sopiva verotus:

- 2 aikuista naarasta (50 % aikuissaaliista), joista 1 puolitoistavuotias ja 1 täysikasvuinen. Tätä ohjataan vasasäännöllä, jonka mukaan ei kaadeta naarasta, jota vasa seuraa.
- 2 aikuista urosta (50 % aikuissaaliista), joista 1 puolitoistavuotias ja 1 täysikasvuinen (≥ 4½ v.) (noin 50 % puolitoistavuotiaita ja noin 50 % täysikasvuisia). Tätä ohjataan sarvisäännöllä, jonka mukaan kaadetaan uroksia, joilla on ≤ 3 sarvipiikkiä ja uroksia, jotka täyttävät ainakin yhden seuraavista kriteereistä:

1. Sarvien sisäleveys on ≥ 50 cm (sisäleveys on leveämpi kuin korvien leveys + molempien silmien leveys)
2. Sarvipuoliskon pituus on ≥ 54 cm (sarvipuoliskon suora osa on pidempi kuin pään etuosa)
3. Tyven ympärysmitta on ≥ 12 cm (tyvi on leveämpi kuin silmä)
4. Voidaan varmuudella määrittellä ikä ≥ 4½ vuodeksi

- 6 vasaa (60 % saaliista)

→ Yhteensä 10 valkohäntäpeuraa (kuivissa merkitty vihreillä ympyröillä)

Jos tavoitetilaa ei ole vielä saavutettu, metsästys suunnitellaan toisin.

- Lähtötilanteen kanta on suurempi kuin tavoitetilan → kaadetaan nettotuottoa enemmän valkohäntäpeuroja
- Sukupuolijakauma on vääristynyt naaraiden eduksi → kaadetaan enemmän naaraita kuin uroksia
- Kannan keski-ikä on matalampi kuin tavoitetilan → kaadetaan enemmän vasoja
- Satunnainen urosverotus on johtanut pieneen täysikasvuisten urosten osuuteen → valikoiva urosverotus käyttöön

Nämä toimenpiteet riippuvat toisistaan, mikä pitää ottaa huomioon suunnittelussa. Esimerkissä ei ole muuta kuolleisuutta kuin petojen aiheuttama. Jos olisi esimerkiksi liikenteen aiheuttamaa kuolleisuutta, otetaan sekin huomioon.

Käytäntöjä tavoitteiden saavuttamiseksi on luonnollisesti monta. Tällaisella nyrkisäännöllä päästään helposti tavoitteisiin:

Aloitetaan kaatamalla kolme vasaa ja aikuinen naaras, jonka jälkeen kaadetaan pieni puolitoistavuotias uros. Tämän jälkeen kaadetaan taas kolme vasaa ja aikuinen naaras. Lopuksi kaadetaan täysikasvuinen uros. Jos kaadettavaa on verotussuunnitelman mukaan enemmän, aloitetaan alusta samassa järjestyksessä.

Lisätietoa valkohäntäpeuran metsästyksen suunnittelusta löytyy esimerkiksi *Metsästyksenjohtajan perustaidot – Valkohäntäpeuran biologia* – oppaasta.

HUOM! Nämä esimerkit ovat vain karkeasti suuntaa antavia. Paikallisten erojen vuoksi oman alueen valkohäntäpeurojen kehitystä tulee tarkastella alueella kaadettujen peurojen varmistetun iän pohjalta.